

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w czasie wypoczynku





**Ustawa z dnia 7 września 1991 r.
o systemie oświaty
(Dz. U. z 2015, poz. 2156, z późn. zm.)**

Art. 92c.

2. Organizator wycieczki zapewnia:

- 1) **bezpieczne i higieniczne warunki wycieczki**, w szczególności organizuje wycieczkę w obiekcie lub na terenie spełniającym wymagania ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz warunki higieniczno-sanitarne, określone w przepisach o ochronie przeciwpożarowej, ochronie środowiska i Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a w przypadku wycieczki z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - organizuje wycieczkę w obiekcie lub na terenie dostosowanym do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności uczestników wycieczki;
- 2) **kadre wycieczki**, którą stanowią:
 - a) kierownik wycieczki i wychowawcy wycieczki spełniający warunki, o których mowa w art. 92p ust. 1-6; liczba wychowawców wycieczki jest odpowiednia do liczby uczestników wycieczki,
- 3) **dostęp do opieki medycznej**:
 - a) w ramach świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.) lub
 - b) na podstawie umowy zawartej z lekarzem, pielęgniarką lub ratownikiem medycznym;
- 4) **program wycieczki i zajęcia** dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb uczestników, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej i umiejętności;



Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015, poz. 2156, z późn. zm.)

Art. 92c.

2. Organizator wypoczynku zapewnia:

- 5) **żywienie zgodne z zasadami higieny żywienia** określonymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2015 r. poz. 594);
- 6) **bezpieczne korzystanie z wyznaczonego obszaru wodnego** zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240 oraz z 2015 r. poz. 779);
- 7) **bezpieczne przebywanie w górach** oraz na zorganizowanych terenach narciarskich zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241 oraz z 2013 r. poz. 7).

4. W przypadku wypoczynku organizowanego za granicą:

- 1) organizator wypoczynku **ma obowiązek zawrzeć umowę ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia na rzecz uczestników wypoczynku**, o ile obowiązek zawarcia takiej umowy nie wynika z odrębnych przepisów;
- 2) **co najmniej jedna osoba** spośród kadry wypoczynku **zna język obcy na poziomie umożliwiającym porozumiewanie się** w krajach tranzytowych i kraju docelowym.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wycieczek dzieci i młodzieży (Dz. U. Nr 452)

- § 4. 1. Liczba uczestników wycieczki pozostających **pod opieką jednego wychowawcy** wycieczki **nie może przekraczać 20 osób**.
2. W przypadku grupy z dziećmi **do 10 roku życia oraz grupy mieszanej**, w której są dzieci do 10 roku życia, liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy wycieczki **nie może przekraczać 15 osób**.
3. Dopuszcza się udział **nie więcej niż 2 uczestników niepełnosprawnych lub przewlekle chorych** w grupie pozostającej pod opieką jednego wychowawcy wycieczki, o której mowa w ust. 1 i 2.

W przypadku wycieczki organizowanego **wyłącznie dla dzieci niepełnosprawnych lub przewlekle chorych** liczba uczestników wycieczki w grupie pozostającej pod opieką jednego wychowawcy wycieczki **powinna być zgodna z liczbą dzieci** w oddziale przedszkola specjalnego, oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym, oddziale szkoły specjalnej oraz oddziale specjalnym odpowiednio w szkole podstawowej ogólnodostępnej, gimnazjum ogólnodostępnym lub szkole ponadgimnazjalnej ogólnodostępnej, właściwej dla wieku tych uczestników, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy.



Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wycieczki dzieci i młodzieży (Dz. U. Nr 452)

§ 5. i § 6

Do obowiązków **kierownika wycieczki** należy m.in.:

- **zapewnienie** uczestnikom wycieczki **właściwej opieki od momentu przejścia ich od rodziców do czasu ponownego przekazania rodzicom**; w przypadku pełnoletnich uczestników wycieczki - z miejsca i do miejsca zbiórek wyznaczonych przez organizatora wycieczki;
- **nadzór i przestrzeganie** bezpiecznych i higienicznych warunków wycieczki;
- **zapewnienie uczestnikom** wycieczki korzystania **wyłącznie z wyznaczonych obszarów wodnych**, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. poz. 1240 oraz z 2015 r. poz. 779, 1642 i 1830), w obecności ratownika wodnego i wychowawcy wycieczki;
- **opracowanie regulamin wycieczki i zapoznanie** z nim wszystkich uczestników wycieczki;
- **zapewnienie warunków** do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie;
- **zapoznanie uczestników wycieczki z zasadami bezpieczeństwa** oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania;
- **określenie zadań** wychowawcy wycieczki w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki;
- **nadzorowanie zaopatrzenia** uczestników wycieczki w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy;
- **organizowanie** transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników wycieczki.



Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wycieczki dzieci i młodzieży (Dz. U. Nr 452)

§ 6. 2. Do obowiązków **wychowawcy wycieczki** należy m.in.:

- **sprawowanie opieki** nad uczestnikami wycieczki zorganizowanymi w grupę w zakresie higieny, zdrowia, żywienia oraz innych czynności opiekuńczych;
- **zapewnienie bezpieczeństwa** uczestnikom wycieczki zorganizowanym w grupę;
- **zapewnienie** uczestnikom wycieczki, **we współpracy z ratownikiem wodnym, opieki w czasie korzystania z wyznaczonych obszarów wodnych**, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych;
- **sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu** wycieczki przez uczestników wycieczki, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.



- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz.U. z 2015 poz.1629)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 196, z późn. zm.)



Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241, z późn. zm.)

Art. 4 Osoby przebywające w górach obowiązane są do zachowania należytej staranności w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób, a w szczególności:

1. Zapoznania się z zasadami korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia i ich przestrzegania;
2. Stosowania się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, organów jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których wykonywane jest ratownictwo górskie, dyrekcji parków narodowych i krajobrazowych położonych na obszarze gór, a także do osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej prowadzących w górach zorganizowaną działalność w zakresie sportu, rekreacji lub turystyki;
3. Zapoznania się oraz dostosowania swoich planów aktywności do umiejętności, aktualnych warunków atmosferycznych, prognozy pogody, komunikatu lawinowego dla danego obszaru i zastosowania się do zaleceń i ograniczeń wynikających z ogłoszonego stopnia zagrożenia lawinowego oraz z panujących i przewidywanych warunków atmosferycznych;
4. Użytkowania sprzętu odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawnego technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;
5. Bezwłocznego informowania podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób.



Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240 z późn. zm.)

Art. 3. Osoby przebywające na obszarach wodnych obowiązane są do **zachowania należytej staranności w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób**, a w szczególności:

- 1) **zapoznania się z zasadami** korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia **i ich przestrzegania**;
- 2) stosowania się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych przez podmioty, o których mowa w art. 12 ust. 1;
- 3) zapoznania się i dostosowania swoich planów aktywności do umiejętności oraz aktualnych warunków atmosferycznych;
- 4) użytkowania sprzętu odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawnego technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;
- 5) **bezwłocznego informowania** odpowiednich służb ratowniczych lub podmiotów, o których mowa w art. 12 ust. 1, **o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych** mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób.

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240 z późn. zm.)

Art. 16. Do obowiązków ratowników wodnych należy w szczególności wykonywanie działań ratowniczych, o których mowa w art. 13, oraz:

- 1) **obserwowanie wyznaczonego obszaru wodnego**, niezwłoczne reagowanie na każdy sygnał wzywania pomocy oraz podejmowanie akcji ratowniczej, zapobieganie skutkom zagrożeń;
- 2) przegląd stanu urządzeń i sprzętu wykorzystywanego do ratownictwa wodnego;
- 3) określanie głębokości wyznaczonego obszaru wodnego;
- 4) **kontrola stanu urządzeń oraz sprzętu**, które zapewniają bezpieczeństwo osób pływających, kąpiących się lub uprawiających sport lub rekreację;
- 5) wywieszanie na maszcie odpowiednich flag informacyjnych;
- 6) sygnalizowanie, za pomocą urządzeń alarmowych, naruszeń zasad korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego w szczególności granicy strefy dla umiających pływać, a w kąpieliskach także nadchodzącej burzy;
- 7) **reagowanie na przypadki naruszania zasad** korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego;
- 8) wpisywanie na tablicy informacyjnej temperatury wody, powietrza oraz innych aktualnych informacji w szczególności dotyczących nagłych zmian warunków atmosferycznych;
- 9) niezwłoczne informowanie zarządzającego, o którym mowa w art. 21 ust. 1, oraz swojego przełożonego o zagrożeniach bezpieczeństwa osób przebywających na obszarze wodnym;
- 10) bieżące dokumentowanie prowadzonych działań ratowniczych.



Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży w świetle aktualnych badań



co możemy zrobić MY?

Picie alkoholu

Badania ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and Drugs) zrealizowane w 2011 r. na grupie uczniów dowodzą, że przynajmniej raz w życiu piło alkohol **87,3%** uczniów klas III gimnazjum oraz **95,2%** uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych

Palenie papierosów

Badanie TNS Polska dla WHO zrealizowane w 2013 r. wśród młodzieży w wieku 15-19 lat, **11%** uczniów zadeklarowało, że pali papierosy regularnie, a **9%** stwierdziło, że pali nieregularnie

Narkotyki, inne środki

- ❑ przetwory konopi (marihuana i haszysz) – w 2011 r. nastąpił wzrost z **16% do 24%**
- ❑ środki zastępcze tzw. „dopalacze” – nastąpił spadek do **3%** użytkowników (ograniczenie dostępności),
- ❑ leki nasenne i uspokajające – ponad **20%** nastoletnich dziewcząt i ponad **10%** nastoletnich chłopców brało je bez wskazań lekarza
- ❑ inne substancje nielegalne (np. amfetamina, halucynogeny, ecstasy) – w 2011 r. nieznaczny wzrost do **3%** użytkowników

Agresja i przemoc

- ❑ w badaniach CBOS dla programu „Szkola bez przemocy” zanotowano niewielki wzrost przemocy werbalnej, relacyjnej i wymuszeń o charakterze niematerialnym
- ❑ wśród młodzieży powszechna jest głównie przemoc werbalna: wyzywanie, wyśmiewanie, obraźliwe komentarze na temat rodziny itp.

Cyberprzemoc

- ❑ Badania TNS wykazały, że **89%** gimnazjalistów posiada profil w serwisie Facebook, co wiąże się z ogromnym wpływem portali społecznościowych na codzienne życie nastolatków
- ❑ Niemal **33%** gimnazjalistów z klas III było zaangażowanych w cyberprzemoc jako sprawca, ofiara lub sprawca-ofiara
- ❑ Ponad **5%** nastolatków zawarło w Internecie znajomość, która łączyła się z namową do zachowań o charakterze seksualnym
- ❑ **52,4%** chłopców w wieku gimnazjalnym deklaruje, że codziennie gra na komputerze

Zaburzenia zdrowia psychicznego.

Depresje i samobójstwa

- ❑ samobójstwa są trzecią, po wypadkach i nowotworach, przyczyną zgonów młodych ludzi
- ❑ z danych Towarzystwa Suicydologicznego wynika, że liczba samobójstw wśród uczniów ostatniej klasy gimnazjum i uczniów liceum systematycznie rośnie
- ❑ według danych WHO **90%** aktów samobójczych dokonanych jest w nastroju lub stanie depresyjnym

Zachowania żywieniowe i zaburzenia odżywiania

- nadwaga i otyłość – badania HBSC w 2012 r. wykazały **16,4%** młodzieży z nadwagą
- przekonania dotyczące własnego wyglądu i kontrola masy ciała – około **50%** dziewczynek w normie wagowej uważa, że jest za gruba; **85%** odchudzających się robi to bez wiedzy rodziców i kontroli lekarza

Główne czynniki ryzyka związane z funkcjonowaniem w grupie

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź z grupą,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem,
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne

Główne **czynniki chroniące**, które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat**,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- wymaganie od młodzieży odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- okazje do przeżycia sukcesu** i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany **brak akceptacji dla przemocy**

Kluczowe znaczenie ma **klimat wychowawczy**, zwłaszcza **relacje społeczne** – zarówno między **wychowawcami** a **młodzieżą**, jak i między samymi wychowankami, oraz wzajemne wsparcie.

- na przemoc są narażone osoby wycofane, nieśmiałe
- częściej zostają ofiarami ci, którzy mają niewielu przyjaciół
- problem łatwiej rozwija się tam, gdzie agresja jest społecznie akceptowaną drogą rozwiązywania problemów

Dziękuję za uwagę

